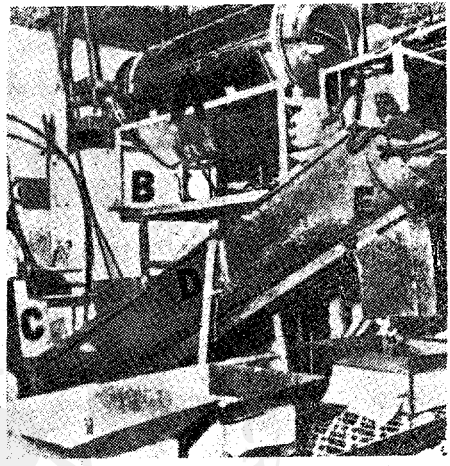

SCIENTIARUM

Sl. 2 — **Ched-o- Mathic** oprema za proizvodnju čedara — A) rotirajući bubanj; B) hidraulična presa; C) mlin; D) pužni transporter; E) doziranje soli

neujednačeno. Sirno testo sadržava negde 1%, a negde 2% soli. Transporter sa svojim pužnim vijkom ne omogućuje dobro mešanje gruša sa solju, jer se soli već pri kraju transportera.

Prednost obeju metoda je razmeštaj mašina za izradu sira; one su na okupu i njihov raspored prati tehnološko odvijanje procesa. Kontinuiranost u pravom smislu reči nije ostvarena, tj. nije neprekidan proces, koji se karakteriše stalnim (konstantnim) proticanjem. Sirovina i gotov proizvod ne ulaze i ne izlaze neprekidno iz procesa. Ostvarenje kontinuirane proizvodnje zahteva poznavanje suštine fizičkih i hemiskih procesa proizvodnje sira, usavršavanje aparatura.

Ako uporedimo klasični proces izrade čedar sira i ove načine, možemo reći da se tehnologija proizvodnje menja, a da će se ubuduće, uvođenjem neprekidnog načina proizvodnje sira u svim radnim zahvatima, toliko izmeniti, da će klasičan način proizvodnje uskoro pripadati prošlosti.

Literatura:

1. Kosikovski F. V.-Mocquot G.: Advances in cheese Technology: »Nature of cheese processes« 1—20, 1958, Roma; 2. Krupina G. V.: Tehnologičeskoje oborudovanije dlja proizvodstva belkovyh moločnyh produktov, 1962, Moskva; 3. Milchwissenschaft, 17, N° 9, 1962, 528—535; 4. Pejić O.: Mlekarstvo II, 1956, Beograd; 5. Wunderlich J., Kahmert K.: »Vergleich ökonomischer Werte bei manueller und mechanisierter Camembert Produktion«, D. Milchwirtschaft, 5, 130—135, 1961.

Vijesti

Odluka o određivanju premije za kravlje mlijeko u god. 1964. — U Sl. listu SFRJ br. 1/1964. izašla je Odluka o određivanju premije za kravlje mlijeko.

Na osnovu propisa spomenute Odluke Služba društvenog knjigovodstva dala je ovo Uputstvo:

Privrednim organizacijama i ustanovama, koje se bave proizvodnjom kravljeg mlijeka (tj. korisnici premije) isplaćuje se premija od 15 d po l kravljeg mlijeka vlastite proizvodnje, za prodano i isporučeno mlijeko priv-

rednim organizacijama i ustanovama, koje se bave prometom ili preradom mlijeka i drugim organizacijama i ustanovama, kao i za ono mlijeko, koje korisnici premije prodaju odnosno prerade u svojim pogonima.

Premija se isplaćuje pod uslovom da kupac ili prerađivač kravljeg mlijeka ostvari premiju od 7,5 d/l kravljeg mlijeka, koju osiguravaju republike svojim propisima.

Premiju od 15 d/l isplaćivat će se u god. 1964. samo onim korisnicima premije koji su uveli i matično knjigovodstvo, selekciju i kontrolu produktivnosti muznih krava.

Premije će se isplaćivati samo za kravlje mlijeko s najmanje 3,6% masti. Ako sadržava manje od 3,6%, količine takvog mlijeka preračunavaju se na količine mlijeka s 3,6% masti.

Pod pogonom korisnika premije za prodaju, odnosno preradu mlijeka, podrazumijeva se takva organizaciona jedinica korisnika premije za čiju djelatnost on vrši izdvojenu evidenciju u okviru centralnog knjigovodstva.

Da bi korisnici premije mogli da ostvare premiju po ovom Uputstvu, podnose svoje zahtjeve na obrascu virmanskog naloga (73) Službi društvenog knjigovodstva filijali kod koje imaju otvoren svoj žiro račun s potrebnim prilogima (fakturom, odnosno kopijom fakture ili potvrdom, ukoliko je korisnik premije kravlje mlijeko iz vlastite proizvodnje prodao ili preradio u mlječne proizvode u svom pogonu; potvrdom potpisanom po direktoru, odnosno upravniku, da je kravlje mlijeko vlastite proizvodnje; obračun premije o prodanim i isporučenim količinama mlijeka u l, kao i iznos premije po 1 litri i za ukupnu količinu). Osim toga korisnik premije je dužan da u roku od 3 mj. od dana kada je naplatio premiju iz sredstava predviđenih u saveznom budžetu podnese dokaz da je premija, koju osiguravaju republike naplaćena od strane kupca, odnosno prerađivača kravljeg mlijeka. Kao dokaz da je ta premija naplaćena služi prijepis virmanskog naloga na osnovu kojeg je premija isplaćena. Do podnošenja ovog dokaza isplaćena premija iz različitih sredstava smatrat će se avansom.

Ovo Uputstvo ima se primjenjivati prigodom odobravanja premije za prodaje i isporuke mlijeka izvršene počev od 1. I o. g.

SAVJETOVANJE PREDSTAVNIKA MLJEKARSKIH PRIVREDNIH ORGANIZACIJA SRH

Dne 30. I o. g. održano je u Udruženju mljekarskih radnika SRH savjetovanje predstavnika mljekarskih organizacija SRH o stanju i perspektivi razvoja industrijske prerade mlijeka u god. 1964. i razdoblju 1964/70.

Teze za diskusiju bile su:

— sadašnji kapaciteti mljekara — kočnica razvoja proizvodnje mlijeka na društv. sektoru proizvodnje

— uloga mljekare kao organizatora proizvodnje mlijeka na društv. i privat. sektoru proizvodnje (kooperacija s individualnim proizvođačima, razvoj vlastite sirovinske baze i dr.)

— vertikalno povezivanje mljekarske djelatnosti kombinata u SRH

— koordinacija i specijalizacija proizvodnje za domaće tržište i izvoz

— trend razvoja otkupa i prerade mlijeka u razdoblju 1964/70

— gdje i koje kapacitete za preradu mlijeka treba graditi ili rekonstruirati u SRH (smanjenje broja i povećanje kapaciteta objekta)

- koordinacija investicionih ulaganja u objekte za preradu mlijeka
- potrebna investiciona ulaganja i tempo ulaganja po godinama
- izvori financiranja investicija (vlastiti, lokalni, ostali)
- instrumenti koji ubrzavaju ili usporavaju razvoj
- društveni organi i kriterij za formiranje otkupnih cijena mlijeka na društvenom i privatnom sektoru.

Predstavnici pojedinih mljekara iznijeli su podatke o stanju sirovinске baze, korišćenju kapaciteta, mogućnosti proširenja rekonstrukcijom i gradnjom novih objekata, o pitanju kadrova i dr.

Istaknuta je potreba za elaboratima o mogućnostima proizvodnje mlijeka na društvenom i privatnom sektoru, gdje locirati nove mljekare i kako ih povezati u jedan sistem.

Diskusija je nadalje vođena o potrebi suradnje među mljekarama (poslovne i tehničke); o specijalizaciji proizvodnje za domaće tržište i izvoz; o porastu organiziranog otkupa mlijeka, o cijenama mlijeka, a napose o razvoju naučno-istraživačkog rada u mljekarstvu, bez kojeg se ne može ni zamisliti suvremeno mljekarstvo.

Dano je nekoliko prijedloga u pogledu formiranja ustanova (centra, biroa, odbora i sl.) sa stalnom grupom stručnjaka, koja bi studirala mljekarsku problematiku i predlagala rješenja po pojedinim pitanjima.

Predloženo je da se održi sastanak, na kojem bi trebalo iznijeti program o davanju investicija za razvoj mljekarstva po regijama u vezi sa 7-godišnjim planom.

Zaključeno je da ovo Udruženje zadrži inicijativu suradnje među mljekarama na području SRH po naprijed navedenim pitanjima, a da na idućem sastanku bude glavna tema rasprave 7-godišnji plan razvoja mljekarstva u SRH.

SJEDNICA UPRAVNOG ODBORA UDRUŽENJA MLJEKARSKIH RADNIKA SRH

Dne 30. I o. g. održana je sjednica Upravnog odbora Udruženja mljekarskih radnika SRH s ovim dnevnim redom:

1. izvještaj o radu i financijskom poslovanju
2. pripreme za godišnju skupštinu
3. razno

Izvještaj o radu Udruženja podnio je predsjednik inž. Mijo Fažo, a o financijskom poslovanju drug Fulanović.

Vođena je diskusija o izobrazbi kadrova, o održavanju tečajeva, izdavanju skripata (udžbenika), ocjenjivanju, ekskurziji, o radu na analizi propisa o mlječnim proizvodima i dr.

Zaključeno je, da se krajem ožujka o. g. održi godišnja skupština Udruženja s obzirom, da će do kraja veljače biti završen rad na izradi elaborata o perspektivnom razvoju mljekarske industrije u SRH.

Upozorenje suradnicima

Rukopisi se šalju izravno Uredništvu lista »MLJEKARSTVO«, Zagreb I, Ilica 31^{1/2} III.

Svaki rukopis treba pisati pisaćim strojem s proredom u 2 primjerka. Samo u iznimnim slučajevima primat će se rukopisi pisani tintom.

Poželjno je, da pojedini članak (rukopis) ne bude duži od 6 stranica. Ukoliko je duži, Uredništvo si pridržava pravo da ga štampa u nastavku.

Tabele, grafikone, crteže i slike treba ograničiti, tj. da ih je toliko, koliko je nužno za razumijevanje teksta. Za kliširanje dolaze u obzir samo dobre i oštre snimke. Ukoliko se predviđa u jednom članku više slika, Uredništvo si pridržava pravo upotrebiti one, koje najbolje odgovaraju tekstu, a ukoliko je potrebno o tome će se sporazumjeti s autorom. Grafikoni i crteži treba da su crtani tušem na crtačem ili paus papiru.

Kod štampanja imaju prvenstvo članci, koji su naručeni, pa oni koji su aktuelni, odnosno prigodni.

Rukopisi se ne vraćaju, a slike samo na izričiti zahtjev autora.

Uredništvo

Tržište i cijene

POVEĆANJE IZVOZA SIRA IZ ŠVICARSKJE

(Iz poslovnog izvještaja Švicarskog sirarskog udruženja)

Švicarsko sirarsko udruženje objavilo je izvještaj o radu u 49. poslovnoj godini, koja je završena s 31. VII 1963.

U izvještaju su izneseni problemi tržnog reda za sir, prilike u proizvodnji mlijeka i sireva u pogledu količine i kvalitete i pregled o stanju tržišta u zemlji i o izvozu.

Članovi Sirarskog udruženja prodali su u izvještajnoj godini 4.743 desetonskih vagona sira. Od toga je izvezeno 2.590 vagona, a u zemlji prodano po normalnim cijenama 1.194, dok 959 vagona po sniženim cijenama. Konkurencije je bilo na unutrašnjem tržištu, te je ona nanijela nešto štete, ali je bila vrlo velika u inozemstvu. Uvoz sireva u Švicarsku se ponovo povećao i iznosio je polovicu od vrsti sireva, koje prodaje Sirarsko udruženje (ementalac, grijer i zbrinz). Potrošnja sira u Švicarskoj po stanovniku god. 1962. iznosila je 8,47 kg ili za 230 g je bila manja nego god. 1961. Od toga je otpalo na uvezene sireve 2 kg. Od 6,47 kg utrošenih domaćih sireva otpalo je nekih 20% na ementalac.

Ukupan izvoz sireva bio je 2.590 vagona, što predstavlja rekord. Jedino je u god. 1926/27. bio veći. Prema god. 1961/62. povišenje izvoza iznosilo je 2%. Zahvaljujući povoljnim proizvodnim i tržišnim prilikama Sirarsko udruženje je uspjelo općenito nešto povisiti cijene za stanovite sireve na više tržišta.

81,3% sireva izvezeno je u zemlje EZT, koje su bile najbolji kupci švicarskih sireva. Najznačajnije tržište za Švicarsku bila je Italija, u koju je od ukupne količine izvezeno nekih 40%, tj. 1.052 vagona — 25 vagona ili 2,4% više nego god. 1961/62. Na drugom mjestu je Francuska, koja je zadnje poslovne godine uvezla 534 vagona (samo najbolje kvalitete), što je 20 vagona ili 4% više nego god. 1961/62. Kontingent izvoza za Francusku se nedavno povisio na 600 vagona, pa su stvoreni preduvjeti za daljnje proširenje tržišta u Francuskoj u narednoj poslovnoj godini. Nešto se smanjio izvoz tvrdih švicarskih sireva za Njemačku — od 314 na 299 vagona. Bez sumnje je razlog u tome, što njemački uvoznici radi veće carinske prednosti, preuzimaju isključivo 8 mjeseci star ementalac, a na takvom je zadnje poslovne godine bila uvijek oskudica. U Belgiju — Luxembourg izvezeno je 216 vagona, tj. otprilike toliko koliko i god. 1961/62. U SAD zbog velike konkurencije Danske, Finske i Austri-